

Poznań, dnia 01.02.2016 r.

Informacja dotycząca zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu na 2016 r.

I. Zarządzanie ryzykiem w Mieście Poznaniu jako jeden z elementów kontroli zarządczej.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013r. poz. 885 z późn. zm).
- Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz.Urz.MF z 2009r. Nr 15, poz. 84).
- Komunikat Nr 6 Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012r. w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania działalności i zarządzania ryzykiem (Dz.Urz.MF z 2012r. poz. 56).

Uregulowania wewnętrzne:

Zarządzenie Nr 591/2015/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 03.09.2015r. w sprawie zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu.

Poziomy proces zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu (odpowiedzialność za realizację procesu):

- poziom zarządczy – Prezydent, Zastępcy Prezydenta, Sekretarz, Skarbnik, Pełnomocnik Prezydenta ds. systemu zarządzania (właściciel procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu)
- poziom strategiczny (poziom wizji / celów strategicznych) – dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Poznania
- poziom operacyjny (poziom zadań / projektów) – dyrektorzy wydziałów Urzędu Miasta Poznania, kierownicy miejskich jednostek organizacyjnych (rozumianych jako jednostki budżetowe Miasta oraz samorządowe zakłady budżetowe, samorządowe instytucje kultury oraz samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, utworzone i prowadzone przez Miasto) oraz kierownicy projektów.

Celem analizy procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu jest:

- opracowanie informacji zarządczej dla Prezydenta w zakresie najbardziej istotnych zagrożeń dla Miasta,
- przeprowadzenie pełnej analizy i przedstawienie wyników w zakresie funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu na I i II poziomie kontroli zarządczej,

- wskazanie obszarów ewaluacji zarówno w zakresie struktury procesu, jak i metodyki zarządzania ryzykiem,
- przygotowanie materiału mogącego stanowić dane wejściowe do opracowania planu audytu przez Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli oraz dla monitoringu Strategii Miasta dla Wydziału Rozwoju Miasta.

Wskaźniki realizacji procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu – w 2015 r.

a) wskaźnik **powszechności przekazywanych rejestrów ryzyk**. W 2015r. liczba zobowiązanych do przeprowadzenia analizy ryzyka wyniosła 342 jednostek, z czego 7 jednostek nie przekazało informacji o zidentyfikowanych ryzykach. Poniżej obliczenie wskaźnika powszechności przekazywania rejestrów: Poniżej obliczenie wskaźnika:

Liczba jednostek, które wykonały obowiązek przekazania rejestru ryzyka	do liczby jednostek zobowiązanych x 100%	Wskaźnik powszechności
335	342	97,95%

Wartość wskaźnika: 97,95% opisuje wykonanie obowiązku przekazania rejestrów ryzyka. W 2015 r. wartość ta nieznacznie spadła (tj. o 1,76%), co spowodowane było zmianą w zakresie obowiązującego narzędzia do przeprowadzania identyfikacji i analizy ryzyka. Wskaźnik ten nadal jednak utrzymuje wysoką wartość, która począwszy od 2013 r. nie spada poniżej 95%¹.

b) wskaźnik **terminowości przekazywania rejestrów ryzyk**

Wskaźnik w zakresie terminowości przekazywania rejestrów nie był badany w 2015 r. ze względu na przesunięcie terminu na sporządzanie rejestrów ryzyka przez wydziały i pozostałe jednostki na połowę października 2015 r.

Identyfikacja ryzyk:

Na podstawie przekazanych informacji dotyczących analizy ryzyka dokonanej przez 335 jednostek organizacyjnych² wyodrębniono na poziomie operacyjnym **3 808** ryzyk, w tym:

- 845 ryzyk w wydziałach Urzędu Miasta Poznania,
- 619 ryzyk w m.j.o.³,

¹ Przy obliczaniu powyższego wskaźnika nie brano pod uwagę rejestrów ryzyk w projektach realizowanych przez UMP i m.j.o.

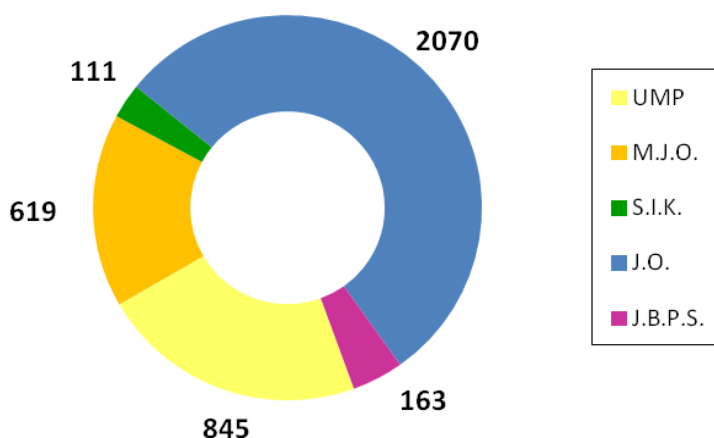
² Dane aktualne na dzień 28.10.2015 r.

³ M.j.o. tj. Miejska Pracownia Urbanistyczna, Ogród Zoologiczny, Palmiarnia Poznańska, Usługi Komunalne, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego GEOPOZ, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Zieleni Miejskiej, Straż Miejska Miasta Poznania, Poznańskie Centrum Świadczeń, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT, Zakład Lasów Poznańskich, Zakład Robót Drogowych, Pływalnia ATLANTIS, Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji.

- 2 344 ryzyk w pozostałych jednostkach, tj.:
 - 111 ryzyk w samorządowych instytucjach kultury (s.i.k.),
 - 2 070 ryzyk w jednostkach budżetowych oświaty (j.o.),
 - 163 ryzyk w jednostkach budżetowych pomocy społecznej (j.p.s.).

Porównując obecne dane z poziomu Miasta Poznania z rokiem ubiegłym nastąpił minimalny spadek ilości jednostek, które dokonały analizy ryzyk (z 342 na 335 jednostek). Znacząco obniżyła się za to liczba identyfikowanych ryzyk w Mieście – aż o 2 833 ryzyk. W Urzędzie również spadła liczba ryzyk – o 382.

Rozkład występowania ryzyk w Mieście

Ponownie jak w latach ubiegłych na ogólny wynik 3 808 ryzyk w Mieście największy wpływ mają ryzyka zidentyfikowane w j.o. – to 2 070 ryzyk, co stanowi 54,4% wszystkich ryzyk w Mieście. Wpływ ten, w porównaniu z rokiem poprzednim, nieznacznie wzrósł (o 1,6%), jest jednak w dalszym ciągu znacząco niższy niż w 2012r., w którym to roku j.o. zidentyfikowały aż 7 194 ryzyka, co stanowiło 73 % wszystkich ryzyk w Mieście.

Monitorowanie ryzyk

Zidentyfikowane ryzyka, ich poziom oraz ustanowione przez właścicieli ryzyka działania zaradcze (dla ryzyk o najwyższym poziomie istotności) będą monitorowane co kwartał na przeglądach systemu zarządzania.

II. Najważniejsze kategorie⁴ ryzyk zidentyfikowane w analizie na 2016 r.:

W ramach przeprowadzonej analizy ryzyk uczestnicy procesu dokonali ich kategoryzacji przyporządkowując jedną z 11 kategorii do każdego ryzyka.

Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące najczęściej wybieranych kategorii w podziale na Miasto i Urząd Miasta Poznania:

Miejsce		MIASTO			URZĄD	
	KATEGORIE NAJCZĘŚCIEJ IDENTYFIKOWANE					
	Kategoria	Liczba	Procent	Kategoria	Liczba	Procent
1	Kat.1 – Zła jakość realizacji zadań, planowania, niedostateczne przygotowanie do realizacji zadań, niepowodzenie w osiągnięciu celu zadania, programu, przedsięwzięcia itp.	746	19,6%	Kat.3 - Niewystarczająca informacja / wiedza / komunikacja do podjęcia działań; Niedostateczny przepływ informacji, brak komunikacji, zła jakość lub brak materiałów źródłowych (np. przepisów, ekspertyz, analiz).	192	22,7%
2	Kat.3 - Niewystarczająca informacja / wiedza / komunikacja do podjęcia działań; Niedostateczny przepływ informacji, brak komunikacji, zła jakość lub brak materiałów źródłowych (np. przepisów, ekspertyz, analiz).	530	13,9%	Kat.1 - Zła jakość realizacji zadań, planowania, niedostateczne przygotowanie do realizacji zadań, niepowodzenie w osiągnięciu celu zadania, programu, przedsięwzięcia itp.	165	19,5%
3	Kat.4 - Nieefektywne środowisko wewnętrzne; Kadry; organizacja; Nie dotyczy komunikacji wewn.	508	13,3%	Kat.4 - Nieefektywne środowisko wewnętrzne; Kadry; organizacja; Nie dotyczy komunikacji wewn.	107	12,7%
	Nazwa ze słownika ryzyk	Liczba	Procent	Nazwa ze słownika ryzyk	Liczba	
1	K1S1 - Niepowodzenie lub niewykonanie planowanych działań	395	10,4%	K1S1 - Niepowodzenie lub niewykonanie planowanych działań	90	10,7%

⁴ Katalog kategorii ryzyk zawarty jest w załączniku nr 2 do Procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu, stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 591/2015/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 03.09.2015r. w sprawie zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu.

2	K4S1 - Braki kadrowe, absencje, rotacje	300	7,9%	K3S3 - Problemy we współpracy wewnętrznej (wydziały + m.j.o.), w tym np. długi obieg dokumentów K4S1 - Braki kadrowe, absencje, rotacje K11S4 - Działania partnerów / interesariuszy / klientów / innych jednostek zagrażające osiągnięciu celu, realizacji zadań / problemy z dostawcami	60	7,1%
3	K11S4 - Działania partnerów / interesariuszy / klientów / innych jednostek zagrażające osiągnięciu celu, realizacji zadań / problemy z dostawcami	234	6,1%	K3S5 - Nieprzestrzeganie przepisów prawa (w tym wewnętrznych)	53	6,3%

Zarówno w Mieście, jak i w Urzędzie pierwsze dwa miejsca ponownie zajmują kategorie: „Zła jakość realizacji zadań, planowania (...)” oraz „Niewystarczająca informacja / wiedza / komunikacja do podjęcia działań (...)”.

Na III miejscu w Mieście ponownie znalazła się kategoria: „Nieefektywne środowisko wewnętrzne (...)”, natomiast w Urzędzie nastąpiła zmiana – uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem na poziomie Urzędu w 2015r. dokonali podobnego wyboru, jak uczestnicy z poziomu Miasta. Kategoria „SI nie wspiera dostatecznie i bezpiecznie działalności (...)” z III miejsca, spadła na szóste miejsce w Urzędzie.

Podobna sytuacja pojawiła się w przypadku zesłownikowanych ryzyk – pierwsze dwa miejsca, zarówno w Mieście, jak i w Urzędzie zajmują ryzyka również wybrane w 2014r., tj. „Niepowodzenie lub niewykonanie planowanych działań” oraz „Braki kadrowe, absencje, rotacje” – w przypadku Miasta, a „Niepowodzenie lub niewykonanie planowanych działań” oraz „Problemy we współpracy wewnętrznej (...)”. Dodatkowo w Urzędzie na miejscu II wskazano jeszcze: „Braki kadrowe, absencje, rotacje” oraz „Działania partnerów / interesariuszy / klientów / innych jednostek zagrażające osiągnięciu celu (...)”.

Na III miejscu nastąpiła zmiana zarówno w Mieście – wybrano: „Działania partnerów / interesariuszy / klientów / innych jednostek zagrażające osiągnięciu celu (...)”, jak i w Urzędzie – wybrano: „Nieprzestrzeganie przepisów prawa (w tym wewnętrznych)”.

III. Realizacja prac w zakresie doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu

Zgodnie z zapisem § 14 ust. 2 Procesu zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu, stanowiącym załącznik do zarządzenia 591/2015/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 03.09.2015r. w sprawie zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu, osobą odpowiedzialną za ciągłe doskonalenie procesu, jest Pełnomocnik Prezydenta ds. systemu zarządzania, który co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu i analizy jego przebiegu w celu zapewnienia jego aktualności. Zrealizowano następujące prace w zakresie doskonalenia procesu w 2015r.:

- 1) zintegrowano identyfikację ryzyk w procesach z identyfikacją ryzyk stosowaną do zadań budżetowych – jedyną bazą ryzyk jest aplikacja MJUP_Ryzyka,
- 2) zrealizowano 4 etapy szkoleń dla Urzędu Miasta Poznania oraz miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie obsługi aplikacji MJUP_Ryzyka; w szkoleniach uczestniczyło 706 osób.
- 3) wdrożono aplikację MJUP do zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta Poznania i wszystkich miejskich jednostek organizacyjnych; przeprowadzono identyfikację i analizę ryzyk na 2016 r. w nowym oprogramowaniu
- 4) zaktualizowano zarządzenie Nr 520/2013/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 22.07.2013r. w sprawie zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu,
- 5) zrealizowano pierwszy etap prac polegających na uporządkowaniu zasad w zakresie zgłaszania ryzyk obszaru bezpieczeństwa informacji:
 - przeprowadzono inwentaryzację kluczowych aktywów informacyjnych i aktywów infrastruktury
 - wskazano właścicieli zasobów / właścicieli ryzyk, użytkowników, i lokalizacji przetwarzania kluczowych aktywów

IV. Ewaluacja procesu zarządzania ryzykiem – doskonalenie zintegrowanego systemu zarządzania w Mieście w 2016 r.

W wyniku przeprowadzonej analizy funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem zidentyfikowano elementy wymagające doskonalenia:

- 1) identyfikacja błędów w module do zarządzania ryzykiem w aplikacji MJUP i ustalenie z dostawcą oprogramowania harmonogramu napraw

- 2) zaplanowanie z Biurem Audytu Wewnętrznego i Kontroli konsultacji w zakresie doskonalenia metodyki zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu – termin uzależniony od propozycji BAWiK
- 3) zaplanowanie na III kwartał 2016r. warsztatów dla Urzędu Miasta Poznania i miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie wypracowania umiejętności identyfikacji ryzyk istotnych z punktu widzenia Urzędu i Miasta (identyfikacja ryzyk będących zagrożeniem dla realizacji strategicznych celów i zadań)
- 4) zaplanowanie na III kwartał 2016r. wprowadzenia zmian do zarządzenia w sprawie zarządzania ryzykiem w Mieście Poznaniu – tj. m.in. aktualizacja Katalogu kategorii ryzyk
- 5) przeprowadzenie testów modułu do zarządzania ryzykiem aplikacji MJUP w zakresie identyfikacji ryzyk z obszaru bezpieczeństwa informacji.

Pełnomocnik Prezydenta ds. Systemu Zarządzania

Wojciech Kasprzak